

Финансиски извештаи и Извештај на независниот ревизор

М-НАВ АД, Скопје

31 декември 2021 година

Содржина

	Страна
Извештај на независниот ревизор	1
Извештај за финансиската состојба	3
Извештај за сеопфатната добивка	4
Извештај за промените во капиталот	5
Извештај за паричните текови	6
Белешки кон финансиските извештаи	7
ПРИЛОГ 1 Завршна сметка	
ПРИЛОГ 2 Годишен извештај	

Извештај на независниот ревизор

Грант Торнтон ДОО
Св. Кирил и Методиј 526-1/20
1000 Скопје
Северна Македонија
Т +389 (0)2 3214 700
Ф +389 (0)2 3214 710
Е Contact@mk.gt.com
Даночен број: 4030003475973

До Акционерите на
М-НАВ АД Скопје

Извештај за финансиски извештаи

Ние извршивме ревизија на придружните финансиски извештаи на М-НАВ АД Скопје („Друштвото“), составени од Извештајот за финансиската состојба (Биланс на состојба) на ден 31 декември 2021 година и Извештајот за сеопфатната добивка (Биланс на успех), Извештајот за промените во капиталот и Извештајот за паричните текови за годината што тогаш заврши, како и преглед на значајните сметководствени политики и други објаснувачки белешки, вклучени на страните 3 до 35.

Одговорност на раководството за финансиските извештаи

Раководството е одговорно за изготвување и објективно презентирање на овие финансиски извештаи во согласност со сметководствените стандарди прифатени во Република Северна Македонија, како и за воспоставување на таква внатрешна контрола која Раководството утврдува дека е неопходна за да овозможи изготвување на финансиски извештаи кои се ослободени материјално погрешно прикажување како резултат на измама или грешка.

Одговорност на ревизорот

Наша одговорност е да дадеме мислење за овие финансиски извештаи врз основа на извршената ревизија. Ние ја извршивме ревизијата во согласност со ревизорските стандарди прифатени во Република Северна Македонија¹. Тие стандарди бараат наша усогласеност со етичките барања, како и тоа ревизијата да ја планираме и извршуваме на начин кој ќе ни овозможи да стекнеме разумно уверување за тоа дали финансиските извештаи се ослободени од материјално погрешно прикажување. Ревизијата вклучува спроведување на процедури со цел стекнување ревизорски докази за износите и објавувањата во финансиските извештаи. Избраните процедури зависат од проценката на ревизорот и истите вклучуваат проценка на ризиците од материјално погрешно прикажување во финансиските извештаи, било поради измама или грешка. При овие проценки на ризиците ревизорот ја зема предвид внатрешната контрола релевантна за подготвување и објективно презентирање на финансиските извештаи на Друштвото со цел креирање на такви ревизорски процедури кои ќе бидат соодветни на околностите, но не и за потребата да изрази мислење за ефективноста на внатрешната контрола на Друштвото. Ревизијата, исто така вклучува и проценка на соодветноста на применетите сметководствени политики и на разумноста на сметководствените проценки направени од страна на раководството, како и проценка на севкупната презентација на финансиските извештаи.

Ние веруваме дека стекнатите ревизорски докази претставуваат задоволителна и соодветна основа за нашето ревизорско мислење со резерва.

Основа за мислење со резерва

Како што е објавено во Извештајот за финансиската состојба на Друштвото и понатаму во Белешката 2.12 кон придружните финансиски извештаи, со состојба на 31 декември 2021 година, Друштвото има евидентирано дисконт на емитирани акции во износ од 388,141 илјади денари. Дисконтот на емитираните акции со истовремено зголемување на сметката на акционерскиот капитал е иницијално признаен во сметководствената евиденција на Друштвото во текот на 2011 година единствено со цел да се изврши усогласување на износот на акционерскиот капитал во сметководствената евиденција на Друштвото со износот на регистрираниот акционерски капитал во Централен Регистар на Република Северна Македонија. Врз основа на спроведените ревизорски процедури и прибавените податоци и информации, ние утврдивме дека признаениот дисконт на емитираните акции не е во согласност со сметководствените политики прифатени од страна на Друштвото како и со законската регулатива и интерните акти на Друштвото.

¹ Меѓународни стандарди за ревизија („МСР“) издадени од страна на Одборот за меѓународни стандарди за ревизија и уверување („ОМСРУ“), кои стапија на сила на 15 декември 2009 година, преведени и објавени во Службен весник на Република Македонија број 79 од 2010 година

Мислење со резерва

Според наше мислење, освен за ефектите од прашањето на кое се укажува во пасусот Основа за мислење со резерва, придружните финансиски извештаи, ја претставуваат објективно, во сите материјални аспекти финансиската состојба на М-НАВ АД Скопје на ден 31 декември 2021 година, како и резултатите од работењето и паричните текови за годината што тогаш заврши, во согласност со сметководствените стандарди прифатени во Република Северна Македонија.

Извештај за други правни и регулаторни барања

Раководството на Друштвото е исто така одговорно за изготвување на годишниот извештај за работењето на Друштвото М-НАВ АД Скопје за 2021 година во согласност со член 384 од Законот за трговски друштва. Наша одговорност е да изразиме мислење за конзистентноста на годишниот извештај, со историските финансиски податоци објавени во годишната сметка и ревидираните финансиски извештаи на Друштвото со состојба на и за годината која заврши на 31 декември 2021, во согласност со ревизорските стандарди прифатени во Република Северна Македонија², како и во согласност со барањата на член 34, став 1, точка (д) од Законот за Ревизија.

Според наше мислење, историските финансиски податоци изнесени во годишниот извештај за работењето на Друштвото М-НАВ АД Скопје со состојба на и за годината што завршува на 31 декември 2021, се конзистентни, во сите материјални аспекти, со податоците објавени во годишната сметка и ревидираните финансиски извештаи со состојба на и за годината што завршува на 31 декември 2021 година.

Марјан Андонов
Управител

Грант Торнтон ДОО, Скопје

Скопје, 15 април 2022 година

Марјан Андонов
Овластен ревизор

² Меѓународни стандарди за ревизија („МСР“) издадени од страна на Одборот за меѓународни стандарди за ревизија и уверување („ОМСРУ“), кои стапија на сила на 15 декември 2009 година, преведени и објавени во Службен весник на Република Македонија број 79 од 2010 година.

Извештај за финансиската состојба

	Белешка	Во илјади Денари	
		31 декември 2021	31 декември 2020
СРЕДСТВА			
Нетековни средства			
Недвижности, постројки и опрема	5	522,694	540,023
Нематеријални средства	6	7,557	9,157
		530,251	549,180
Тековни средства			
Залихи	8	13,086	13,410
Побарувања за повеќе платен данок на добивка		17,881	17,881
Побарувања од купувачи и останати побарувања	9	145,665	128,250
Парични средства и еквиваленти	10	442,704	360,765
		619,336	520,306
Вкупно средства		1,149,587	1,069,486
КАПИТАЛ И ОБВРСКИ			
Акционерски капитал	11	1,552,034	1,552,034
Дисконт на емитирани акции		(388,141)	(388,141)
Законски резерви	11	-	54,070
Акумулирана (загуба)		(304,227)	-
Добивка / (загуба) за годината		37,453	(358,297)
Вкупно капитал		897,119	859,666
Обврски			
Нетековни обврски			
Позајмици	12	127,520	148,775
Разграничени донации	13	10,287	11,842
Резервации	14	6,278	6,085
		144,085	166,702
Тековни обврски			
Краткорочен дел од позајмици	12	35,192	31,666
Обврски кон добавувачи и останати тековни обврски	15	73,191	11,452
		108,383	43,118
Вкупно обврски		252,468	209,820
Вкупно капитал и обврски		1,149,587	1,069,486

Овие финансиски извештаи се одобрени од Раководството на М-NAV АД, Скопје на ден 25 март 2022 година и се потпишани во негово име од:

Фахрудин Хамиди
Претседател на Управен одбор

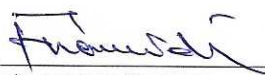

Владо Крстевски
Член на Управен одбор

Migjen Salmani
Член на Управен одбор

Извештај за сеопфатната добивка

	Белешка	Во илјади Денари	
		2021	31 декември 2020
Приходи од продажба	16	822,641	483,098
Останати оперативни приходи	17	6,102	2,827
Вкупни приходи		828,743	485,925
Трошоци за материјали и одржување	18	(45,796)	(42,805)
Трошоци за вработени	19	(650,678)	(684,010)
Амортизација и депрецијација	5, 6	(35,842)	(35,154)
Останати деловни расходи	20	(49,837)	(71,967)
Добивка / (Загуба) од деловни активности		46,590	(348,011)
Финансиски приходи	21	1,473	1,469
Финансиски расходи	21	(10,610)	(11,755)
Нето финансиски (расходи)		(9,137)	(10,286)
Добивка / (Загуба) пред оданочување		37,453	(358,297)
Данок на добивка	22	-	-
Добивка / (Загуба) за годината		37,453	(358,297)
Останата сеопфатна добивка за годината		-	-
Вкупна сеопфатна добивка / (загуба) за годината		37,453	(358,297)

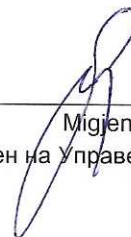
Овие финансиски извештаи се одобрени од Раководството на М-НАВ АД, Скопје на 25 март 2022 година и се потпишани во негово име од:

Фахрудин Хамиди
Претседател на Управен одбор

Владко Крстевски
Член на Управен одбор

Mijten Salmani
Член на Управен одбор

Извештај за промените во капиталот

	Во илјади Денари				
	Акционерски капитал	Резерви	Дисконт на емитирани акции	Акумулирана добивка/ (загуба)	Вкупно
На 1 јануари 2021	1,522,034	54,070	(388,141)	(358,297)	859,666
<i>Трансакции со сопствениците</i>					
Распределба на резерви (Белешка 11)	-	(54,070)	-	54,070	-
Вкупно трансакции со сопствениците	-	(54,070)	-	54,070	-
Добивка за годината	-	-	-	37,453	37,453
Останата сеопфатна добивка	-	-	-	-	-
Вкупна сеопфатна добивка	-	-	-	37,453	37,453
На 31 декември 2021	1,522,034	-	(388,141)	(266,774)	897,119
На 1 јануари 2020	1,264,052	10,118	(388,141)	331,934	1,217,963
<i>Трансакции со сопствениците</i>					
(Загуба) за годината	-	-	-	(358,297)	(358,297)
Останата сеопфатна добивка	-	-	-	-	-
Вкупна сеопфатна добивка	-	-	-	(358,297)	(358,297)
Распределба на добивка (белешка 11)	287,982	43,952	-	(331,934)	-
На 31 декември 2020	1,522,034	54,070	(388,141)	(358,297)	859,666

Овие финансиски извештаи се одобрени од Раководството на М-НАВ АД, Скопје на ден 25 март 2022 година и се потпишани во негово име од:

		
Фахрудин Хамиди Претседател на Управен одбор	Владко Крстевски Член на Управен одбор	Migjen Salmani Член на Управен одбор

Извештај за паричните текови

	Белешка	Во илјади Денари За годината што завршува на 31 декември	
		2021	2020
Оперативни активности			
Добивка / (загуба) за годината		37,453	(358,297)
Корекции за:			
Амортизација и депрецијација	5, 6	35,842	35,154
Отпис на недвижности, постројки и опрема		-	181
Резервација за користи на вработени	14	531	613
Приход од донации	17	(1,761)	(1,452)
Исправка на вредност на побарувања од купувачи	20	1,757	6,751
Отпис на побарувања од купувачи	20	100	714
Приходи од камати	21	(1,083)	(955)
Расходи по камати	21	8,883	11,052
Добивка / (загуба) од работење пред промени во деловните средства и обврски		81,722	(306,239)
Ограничени парични средства		43,609	120,742
Залихи		324	28
Донации		206	-
Резервации		(338)	-
Побарувања од купувачи и останати побарувања		(19,272)	14,669
Обврски кон добавувачи и останати обврски		61,739	(99,354)
Готовина од деловното работење		167,990	(270,153)
Платени камати	12, 21	(8,498)	(11,052)
Примени камати	21	1,083	955
Платен данок од добивка		-	(1,622)
Нето парични текови од оперативни активности		160,575	(281,872)
Инвестициони активности			
Набавка на недвижности, опрема и нематеријални средства		(16,913)	(59,412)
Нето парични текови од инвестициони активности		(16,913)	(59,412)
Финансиски активности			
Приливи по кредити		16,825	57,786
Исплатени кредити		(34,939)	(27,446)
Нето парични текови од финансиски активности		(18,114)	30,340
Нето промена на паричните средства		125,548	(310,944)
Парични средства и еквиваленти на почетокот		309,319	620,264
Парични средства и еквиваленти на крајот	10	434,867	309,320

Овие финансиски извештаи се одобрени од Раководството на M-NAV АД, Скопје на ден 25 март 2022 година и се потпишани во негово име од:

Фахрудин Хамиди
Претседател на Управен одбор

Владко Крстевски
Член на Управен одбор

Migjen Salmani
Член на Управен одбор

Белешки кон финансиските извештаи

1 Општи податоци

Акционерското друштво во државна сопственост за вршење на дејноста давање услуги во воздухопловната навигација М-НАВ АД, Скопје (во понатамошниот текст “Друштвото”) е акционерско друштво основано во 100% сопственост од страна на Владата на Република Северна Македонија на 4 ноември 2008 година.

Адресата на регистрираното седиште на Друштвото е: ул. Босфор бр.7 Мралино, Илинден, Република Северна Македонија. Со состојба на 31 декември 2021 година Друштвото вработува 305 лице (2020: 303 лица). Во согласност со одредбите утврдени во Законот за воздухопловство, Друштвото е авторизиран давател на услуги на воздухопловна навигација.

2 Сметководствени политики

Во продолжение се прикажани основните сметководствени политики употребени при подготовката на овие финансиски извештаи. Овие политики се конзистентно применети на сите прикажани години, освен доколку не е поинаку наведено.

2.1 Основа за подготовка

Овие финансиски извештаи се подготвени во согласност со Законот за трговски друштва (“Службен весник на РСМ” бр.28/2004 ...290/2021) и Правилникот за водење сметководство (“Службен весник на РСМ” бр. 159 од 29 декември 2009 година, бр. 164 од 20 декември 2010 година и бр. 107 од 10 август 2011 година). Според овој Правилник се пропишува водењето сметководство во согласност со Меѓународните стандарди за финансиско известување (МСФИ), вклучувајќи ги и Толкувањата на постојниот комитет за толкување (ПКТ) и Толкувања на Комитетот за толкување на меѓународното финансиско известување утврдени од Одборот за меѓународни сметководствени стандарди (КТМФИ) издадени на 1 јануари 2009 година. При подготовката на Финансиските извештаи е применета претпоставката за неограничен континуитет во работењето на Друштвото.

Финансиските извештаи се подготвени на пресметковна основа и според принципот на историска вредност. Основите за мерење на секој поединечен вид на средство, обврска, приход и расход се детално опишани во продолжение на оваа Белешка.

**Белешки кон финансиските извештаи (продолжува)
Сметководствени политики (продолжува)****Основа за подготовка (продолжува)**

Подготовката на овие финансиски извештаи е во согласност со сметководствените стандарди прифатени и објавени во Република Северна Македонија, која бара употреба на одредени критични сметководствени проценки. Таа исто така бара Раководството на Друштвото да употребува свои проценки во процесот на примена на сметководствените политики. Подрачјата што вклучуваат повисок степен на проценка или комплексност, или подрачјата во кои претпоставките и оценките се значајни за финансиските извештаи, се обелоденети во Белешка 4: Значајни сметководствени проценки.

Овие финансиски извештаи се подготвени со состојба на и за годините што завршуваат на 31 декември 2021 и 2020. Финансиските извештаи се прикажани во македонски денари (“МКД” или “денар”), кои се известувачка и функционална валута на Друштвото. Тековните и споредбените податоци прикажани во овие финансиски извештаи се изразени во илјади Денари. Онаму каде што е неопходно, презентацијата на споредбените податоци е прилагодена согласно промените во презентацијата во тековната година.

2.2 Значајни сметководствени политики и проценки и влијанието на COVID-19 пандемијата

Во почетокот на 2020 година беше потврдено постоењето на коронавирусот (COVID-19) и истиот за многу краток период се прошири и доби размери на пандемија. Ваквата новонастаната ситуација предизвика драстичен пад на воздухопловниот сообраќај на светско ниво. Со цел превенција и заштита на населението од коронавирусот, Владата на Република Северна Македонија ги затвори двата меѓународни аеродроми кон средината на март 2020 година, а на 18 март 2020 година, беше прогласена вонредна состојба на целата територија на државата. Сепак, небото над државата и меѓународниот аеродром во Скопје останаа отворени за непречена воздухопловна услуга за сите државни, карго, хуманитарни, медицински и летови за репатријација како и воздухоплови кои учествуваат во акции за трагање и спасување. Како резултат на пандемијата со коронавирусот, реализираните приходи од прелети забележаа пад од 56% додека терминални услуги забележаа пад од 59% во текот на 2020 година во однос на претходната година. Во насока на справување со состојбата со пандемијата и негативните импликации на работењето на Друштвото, во текот на 2020 година Раководството превзема низа антикризни мерки во согласност со насоките на Владата на Република Северна Македонија пред се за намалување на оперативните расходи. Сепак во текот на 2020 година, Друштвото бележи значајни загуби од работењето и негативен оперативен паричен тек поради драстичен пад во приходите од услуги на прелети и терминални услуги.

Во текот на 2021 година, со намалување на рестриktivните мерки и постепено отварање на границите за транзит на патници пред се од областа на туризмот, Друштвото реализираше зголемени приходи од прелети од 73%, додека терминалните услуги забележаа зголемување од 64% во однос на претходната година. Друштвото оствари позитивен финансиски резултат за 2021 година, додека реализираните месечни приходи во последниот квартал се искачија на ниво од пред пандемијата.

Управување со ризици и претпоставка на континуитет

Друштвото редовно ги следи тековните и потенцијалните ризици и континуирано и навремено управува со нив. Ризиците кои беа идентификувани од страна на Друштвото а беа под влијание на неповолните економски движења поради COVID-19 пандемијата се однесуваа на: волатилноста на приходите од услуги, зголемен кредитен ризик како и зголемен ликвидносен ризик. Друштвото редовно ги следи проекциите за развој на воздухопловниот сообраќај во услови на пандемија и превзема соодветни мерки за одржување на ликвидноста.

Белешки кон финансиските извештаи (продолжува)
Сметководствени политики (продолжува)

Значајни сметководствени политики и проценки и влијанието на COVID-19 пандемијата (продолжува)

Во текот на 2021 година, Друштвото редовно и без задоцнувања ги отплаќа обврските и одржува висока ликвидност додека капиталот се одржува на адекватно ниво поради што може да се заклучи дека примената на претпоставката на континуитет е соодветна.

Поради неизвесноста со развојот на COVID-19 пандемијата Друштвото активно ја следи состојбата со COVID-19 пандемијата и доколку оцени ќе превземе дополнителни мерки во согласност со антиризните мерки кои ги утврдува Владата на Република Северна Македонија и добрите деловни практики.

2.3 Трансакции во странски валути

Трансакциите деноминирани во странска валута се искажани во македонски Денари со примена на официјалниот среден девизен курс на денот на трансакцијата. Средствата и обврските деноминирани во странска валута се искажани во македонски Денари ("Денари") по официјалниот среден курс на Народната Банка на Република Северна Македонија на последниот ден од пресметковниот период. Сите добивки и загуби кои произлегуваат од курсните разлики се прикажани во извештајот за сеопфатна добивка како финансиски приходи или расходи за пресметковниот период.

Средните девизни курсеви применети за прикажување на позициите во извештајот за финансиска состојба деноминирани во странска валута се следните:

	31 декември 2021 година	31 декември 2020 година
1 УСД	54.3736 денари	50.2353 денари
1 ЕУР	61.6270 денари	61.6940 денари

2.4 Недвижности и опрема

Недвижностите и опремата се евидентирани по набавна вредност или по претпоставена набавна вредност, намалена за соодветната исправка на вредноста и загуби поради обезвреднување, доколку постојат. Набавната вредност вклучува трошоци кои директно се однесуваат на набавката на средствата.

Последователните набавки се вклучени во евидентираната вредност на средството или се признаваат како посебно средство, соодветно, само кога постои веројатност од прилив на идни економски користи за Друштвото поврзани со ставката и кога трошокот на ставката може разумно да се измери. Набавната вредност на заменет дел не се признава. Сите други трошоци за редовни одржувања и поправки се евидентираат како расходи во извештајот за сеопфатна добивка во текот на финансискиот период во кој настануваат.

Депрецијацијата се пресметува пропорционално со цел алокација на набавната вредност на имотот, зградите, возилата и опремата до нивната резидуална вредност во текот на нивниот проценет век на употреба. Изградените средства се амортизираат од моментот на нивното ставање во употреба. Не се пресметува депрецијација на земјиштето и инвестициите во тек.

Проценетиот век на употреба на ставките на недвижностите и опремата, е како што следи:

	31 декември 2021	31 декември 2020
Градежни објекти	40 години	40 години
Возила, опрема за радар, навигација и напојување	4 - 29 години	4 - 29 години
Мебел и канцелариска опрема	5 - 16 години	5 - 16 години

Белешки кон финансиските извештаи (продолжува) Сметководствени политики (продолжува)

Недвижности и опрема (продолжува)

Проценетиот корисен век на недвижностите и опремата како и применетиот метод на амортизација се прегледуваат на крајот на секоја година и ефектите од евентуалните промени се имплементираат како промени на сметководствени проценки со ефект во периодот на промена и идните периоди.

Евидентираната вредност на средствата се намалува веднаш до нивната надоместлива вредност во случај кога евидентираната вредност ја надминува надоместливата вредност (Белешка 2.6).

Приходите или расходите поврзани со отуѓувања или ставање вон употреба се одредуваат по пат на споредба на приливите од отуѓување со евидентираниот износ и се евидентираат како добивки / загуби во извештајот за сеопфатна добивка во периодот кога настануваат.

2.5 Нематеријални средства

Нематеријалните средства стекнати од страна на Друштвото, со ограничен век на употреба, се евидентирани според нивната набавна вредност намалена за акумулирана амортизација и загуби од обезвреднување, доколку постојат.

Последователните набавки се капитализираат само кога постои веројатност од прилив на идни економски користи за Друштвото поврзани со ставката и кога набавната вредност на ставката може разумно да се измери. Сите останати трошоци се признаваат во добивки или загуби во периодот кога настануваат.

Амортизацијата на нематеријалните средства се пресметува пропорционално во период од пет години. Резидуалните вредности на нематеријалните средства и проценетиот век на употреба се прегледуваат на крајот на секоја година и ефектите од евентуалните промени се имплементираат како промени на сметководствени проценки со ефект во периодот на промена и идните периоди.

2.6 Обезвреднување на нефинансиските средства

Недвижностите, опремата и нематеријалните средства со дефиниран век на употреба, се проверуваат од можни оштетувања секогаш кога одредени настани или промени укажуваат дека евидентираниот износ на средствата не може да се надомести. Секогаш кога евидентираниот износ на средствата го надминува нивниот надоместлив износ, се признава загуба од обезвреднување во извештајот за сеопфатна добивка. Надоместливиот износ претставува повисокиот износ помеѓу нето продажната цена и употребната вредност на средствата. Нето продажната цена е износ кој се добива од продажба на средство во трансакција помеѓу добро известени субјекти, додека употребната вредност е сегашната вредност на проценетите идни парични приливи кои се очекува да произлезат од континуираната употреба на средствата и од нивното отуѓување на крајот од употребниот век. Надоместливите износи се проценуваат за посебни средства или, доколку тоа не е можно, за целата група на средства која генерира готовина.

Белешки кон финансиските извештаи (продолжува)
Сметководствени политики (продолжува)

2.7 Залихи

Залихите се евидентирани по пониската помеѓу набавната односно цената на чинење и нето продажната вредност. Нето продажната вредност претставува продажна вредност во секојдневниот тек на работата, намалена за трошоците за комплетирање, маркетинг и дистрибуција. Трошокот на материјалите и резервните делови се утврдува користејќи ја методата на пондериран просек и вклучува трошоци направени за нивна набавка, достава до постоечката локација и состојба на употреба.

2.8 Финансиски средства

Класификација

Друштвото ги класификува финансиските средства како: кредити и побарувања, средства коишто се чуваат до доспевање, средства расположливи за продажба и финансиски средства по објективната вредност низ билансот на успех. Друштвото ја одредува класификацијата на финансиските средства при почетното признавање. Со состојба на 31 декември 2021 и 2020 година, Друштвото ги класифицира своите финансиски средства во кредити и побарувања.

Мерење при почетно признавање

Сите финансиски средства, освен оние коишто се мерат по објективната вредност низ билансот на успех, почетно се признаваат според нивната набавна цена, односно објективната вредност на дадените средства во моментот на нивното стекнување, вклучувајќи ги и трошоците за набавка.

Последователно мерење на финансиските средства

а) Кредити и побарувања

Кредитите и побарувањата се не-деривативни финансиски средства со фиксни или детерминирани плаќања кои не котираат на активен пазар. Тие се вклучени во тековните средства, освен за оние кои доспеваат во период подолг од 12 месеци од датумот на извештајот за финансиска состојба. Кредитите и побарувањата на Друштвото се состојат од побарувања од купувачи, останати побарувања како и парични средства и еквиваленти.

Кредитите и побарувањата се измерени според амортизирана набавна вредност со употреба на методот на ефективна камата.

б) Вложувања во хартии од вредност кои се чуваат до доспевање

Сите вложувања кои се чуваат до доспевање се признаваат според амортизирана набавна вредност користејќи ја методата на ефективна каматна стапка. Добивка или загуба се признава во билансот на успех кога финансиското средство се депризнава или е оштетено, како и преку процесот на амортизација. Доколку Друштвото продаде или прекласификува значителен износ од средствата што се чуваат до достасување пред датумот на достасување, во тој случај класификацијата на целата категорија ќе се доведе во прашање и ќе се прекласификува како категорија расположливи за продажба. Со состојба на 31 декември 2021 и 2020 година Друштвото нема класификувано финансиски средства како вложувања кои се чуваат до доспевање.

в) Вложувања во хартии од вредност кои се расположливи за продажба

Вложувањата во хартиите од вредност расположливи за продажба се вложувања за кои Друштвото има намера да ги држи на неодредено време, но може да се продадат заради подобрување на ликвидноста, промени на каматни стапки, курс или цена на инструментот.

Белешки кон финансиските извештаи (продолжува)
Сметководствени политики (продолжува)

Финансиски средства (продолжува)

Финансиските вложувања расположливи за продажба се мерат според нивната објективна вредност на датумот на вреднување и известување, која е нивната последна цена за вложувањата за кои што постои активен пазар. Загуби заради обезвреднување се утврдуваат со поединечна проценка на финансиската состојба на издавачот на хартиите од вредност.

в) Вложувања во хартии од вредност кои се расположливи за продажба (продолжува)

Приходот од камата се признава во билансот на успех со употреба на методот на ефективна камата. Приходот од дивиденда се признава кога на Друштвото ќе му биде утврдено правото на дивиденда. Добивките или загубите од курсни разлики на должничките инструменти расположливи за продажба се признаваат во билансот на успех.

Останатите промени во објективната вредност се евидентираат директно во капиталот се додека вложувањата не се продадат или обезвреднат, при што кумулативните добивки или загуби од капиталот се признаваат во билансот на успех.

Со состојба на 31 декември 2021 и 2020 година Друштвото нема класификувано финансиски средства како вложувања расположливи за продажба.

г) Вложувања во хартии од вредност за тргување

Вложувањата во хартии од вредност за тргување се вложувања за кои Друштвото има намера да ги држи определено време и да ги продаде кога за тоа ќе се создадат поволни услови. Финансиските вложувања за тргување се мерат според нивната објективна вредност на датумот на вреднување и известување.

Остварените добивки и загуби, како и неостварените добивки и загуби кои произлегуваат од промена на објективната вредност на финансиските средства кои се чуваат за тргување се вклучуваат во извештајот за сеопфатна добивка во периодот во кој настануваат.

Со состојба на 31 декември 2021 и 2020 година Друштвото нема класификувано финансиски средства како вложувања за тргување.

Депризнавање на финансиските средства

Финансиските средства престануваат да се признаваат по истекот на правата за примање на паричните текови од финансиските средства или по нивното пренесување, а Друштвото ги пренело значително сите ризици и користи од сопственоста.

Нетирање

Финансиските средства и обврски се нетираат и нето износот се прикажува во билансот на состојба само кога Друштвото има законско право да ги нетира признаените износи и има намера да ги порамни трансакциите на нето основа или да ги реализира плаќањата истовремено.

Приходите и расходите се нетираат и нето износот се прикажува во билансот на успех само доколку тоа е дозволено со стандардите, или за одредени добивки и загуби кои што произлегуваат од групи на слични трансакции, како што се активностите за тргување.

Белешки кон финансиските извештаи (продолжува)
Сметководствени политики (продолжува)

2.9 Побарувања од купувачи и останати побарувања

Побарувања од купувачите претставуваат износи од купувачи за продадени стоки или извршени услуги во нормалниот тек на работењето. Доколку наплатата на побарувањата се очекува за една или помалку од една година (или во временска рамка на еден оперативен циклус доколку е подолг), побарувањата се класифицирани како тековни средства. Доколку не го исполнуваат наведениот услов, истите се класифицираат како не-тековни побарувања.

Побарувањата од купувачи иницијално се признаваат по нивната објективна вредност и последователно се измерени според нивната амортизирана набавна вредност со употреба на методот на ефективна каматна стапка, нето од резервирањето поради обезвреднување.

Резервирање поради оштетување се пресметува кога постои објективен доказ дека Друштвото нема да може да ги наплати сите доспеани побарувања според нивните оригинални услови на плаќање. Значителни финансиски потешкотии на должникот, веројатноста за стечај или финансиско реорганизирање како и пролонгирање или неможност за плаќање претставуваат индикатори дека побарувањата од купувачи се оштетени.

Износот на резервирањето претставува разлика помеѓу евидентираните износ на средството и сегашната вредност на проценетите идни парични текови дисконтирани со примена на изворната ефективна каматна стапка на финансиското средство. Средствата со краткорочно доспевање не се дисконтираат. Евидентираните износ на средството се признаваат на поврзаните загуби преку сметка за резервирање поради обезвреднување, со истовремено признавање на соодветниот расход поради обезвреднување во тековниот Извештај за сеопфатната добивка. Во случај на ненаплатливост на побарувањето истото се отпишува наспроти неговото резервирање. Последователната наплата на претходно отпишаните износи се признава како тековна добивка во извештајот за сеопфатната добивка.

2.10 Парични средства и еквиваленти

Паричните средства и еквиваленти вклучуваат готовина во благајна, депозити по видување во банки и други краткорочни високоликвидни вложувања со оригинален рок на достасаност од три или помалку месеци од датумот на стекнување.

2.11 Обезвреднување на финансиски средства

Средства евидентирани по амортизирана набавна вредност

На секој датум на Извештајот за финансиската состојба, Друштвото проценува дали постои објективен доказ за обезвреднување на едно финансиско средство или група на финансиски средства. Финансиското средство или групата на финансиски средства, се оштетени, и загуба поради обезвреднување се евидентира само ако постои објективен доказ за обезвреднување како резултат на еден или повеќе настани кои се случиле по првичното признавање на средствата и дека настанот има влијание на очекуваните идни парични текови на финансиското средство или групата на финансиски средства кои можат веродостојно да се проценат.

Белешки кон финансиските извештаи (продолжува)
Сметководствени политики (продолжува)

Обезвреднување на финансиски средства (продолжува)

Како докази за обезвреднување може да се земат индикациите дека должникот или групата должници имаат значајни финансиски тешкотии, доцнење при исплата на главница и камата, веројатност дека ќе влезат во стечај или друга реорганизација, и каде што постојат видливи индикации за намалување на идните парични текови како што се промените во економските услови кои кореспондираат со загубата.

За категоријата кредити и побарувања износот на загубата поради обезвреднување претставува разлика помеѓу евидентирираниот износ на средството и сегашната вредност на проценетите идни парични текови дисконтирани со примена на изворната ефективна каматна стапка на финансиското средство. Евидентирираниот износ на средството се намалува и износот на загубата истовремено се признава во Извештајот на сеопфатна добивка. Доколку кредитот или средството кое се чува до доспевање е со променлива каматна стапка, тековната ефективна каматна стапка утврдена според договорот претставува стапката на мерење на било која загуба од обезвреднување. На пример, Друштвото може да го измери обезвреднувањето на средството врз основа на објективната вредност на инструментот, користејќи пазарна цена.

Доколку во некој последователен период износот на обезвреднувањето се намали и тоа намалување може објективно да се поврзе со настан кој настанал после признавањето на обезвреднувањето (како на пример подобрување на кредитниот рејтинг на должникот), претходно признаената загуба ќе биде вратена со корекција во Извештајот на сеопфатна добивка.

2.12 Капитал, резерви и нераспределена добивка

(а) Акционерски капитал

Акционерскиот капитал ја претставува објективната вредност на монетарните и немонетарните средства доделени од страна на основачот на датумот на почетниот биланс на Друштвото како и последователни зголемувања на капиталот преку распределба на задржани добивки.

(б) Нераспределени добивки / акумулирани загуби

Нераспределените добивки / акумулираните загуби ги вклучуваат реализираните добивки/загуби од тековниот и претходните периоди.

(в) Дисконт на емитирани акции

Со состојба на 1 јануари 2011 година, акционерскиот капитал регистриран во Централниот Регистар на Република Северна Македонија изнесуваше 1,153,990 илјади денари, додека истиот во сметководствената евиденција на Друштвото изнесуваше 765,849 илјади денари. Во текот на 2011 година, со цел да се изврши усогласување на износот на акционерскиот капитал во сметководствената евиденција на Друштвото со износот на регистрираниот акционерскиот капитал во Централен Регистар на Република Северна Македонија, Друштвото изврши зголемување на износот на акционерскиот капитал во својата сметководствена евиденција и истовремено евидентирајќи дисконт на емитирани акции во износ од 388,141 илјади денари.

(г) Резерви

Резервите, кои се состојат од законски и резерви за инвестициски активности, се создадени во текот на периодите по пат на распределба на акумулираните добивки врз основа на законска регулатива и одлуките на раководството и акционерите на Друштвото. Согласно со законската регулатива резервите може да се користат за покривање на загубите, за купување на сопствени акции и исплата на дивиденди.

Белешки кон финансиските извештаи (продолжува)
Сметководствени политики (продолжува)

2.13 Финансиски обврски

Финансиските обврски се класифицираат во согласност со содржината на договорниот аранжман.

Сите финансиски обврски на Друштвото на датумот на известување се класифицираат во категоријата финансиски обврски по амортизациона набавна вредност и се состојат од позајмици, обврски спрема добавувачи и останати обврски.

Обврски спрема добавувачи

Обврските кон добавувачи се обврски за плаќање за стоки или услуги кои се стекнати во нормалниот тек на работењето. Обврските се евидентираат како тековни доколку плаќањето на истите се изврши во рок една година или помалку од една година (или во временска рамка на еден оперативен циклус доколку е подолг). Доколку не го исполнуваат наведениот услов, истите се класифицираат како не-тековни обврски.

Обврските спрема добавувачи се евидентирани по нивната објективна вредност и последователно се измерени според нивната амортизирана набавна вредност со употреба на методот на ефективна каматна стапка. Обврските кон добавувачи се депризнаваат во моментот кога се измирени, откажани или истечени.

Останати обврски

Останатите обврски се евидентирани по нивната објективна вредност и последователно се измерени според нивната амортизирана набавна вредност со употреба на методот на ефективна каматна стапка. Останатите обврски се депризнаваат во моментот кога се измирени, откажани или истечени.

Позајмици

Позајмиците иницијално се евидентирани според нивната објективна вредност, намалена за трошоците на трансакцијата. Последователно, позајмиците се евидентираат според нивната амортизирана набавна вредност; разликите помеѓу примањата (намалени за трошоците на трансакцијата) и надоместливиот износ се признаваат во Извештајот за сеопфатната добивка за времетраењето на позајмиците, користејќи го методот на ефективна каматна стапка. Позајмиците се класифицирани како тековни обврски освен доколку Друштвото има безусловно право за подмирување на обврската за најмалку 12 месеци од датумот на извештајот за финансиска состојба.

2.14 Донации

Донациите се евидентираат како приход систематски во текот на употребниот век на средствата. Добиените донации се третираат како разграничен приход во придружните финансиски извештаи. Приходите од донациите се признаваат во тековните добивки и загуби како останати оперативни приходи.

Белешки кон финансиските извештаи (продолжува)
Сметководствени политики (продолжува)

2.15 Данок од добивка

Данокот на добивка за известувачкиот период претставува збир на тековниот и одложениот данок на добивка.

Тековен данок на добивка

Основа за пресметка и плаќање на тековниот данок на добивка по стапка од 10% претставува добивката пред оданочување утврдена во Извештајот за сеопфатна добивка, корегирана за одредени помалку искажани приходи и непризнаени трошоци за даночни цели, даночниот кредит како и други даночни ослободувања. Правните субјекти можат да ги употребат даночните загуби утврдени во тековниот период било за надомест на платениот данок во рамки на одреден период за надомест или пак за намалување или елиминирање на даночната обврска за наредните периоди.

Одложен данок на добивка

Одложениот даночен расход се евидентира во целост, користејќи ја методата на обврска, за времените разлики кои се јавуваат помеѓу даночната основа на средствата и обврските и износите по кои истите се евидентирани за целите на финансиското известување. При утврдување на одложениот даночен расход се користат тековните важечки даночни стапки.

Одложениот даночен расход се задолжува или одобрува во Извештајот за сеопфатната добивка, освен доколку се однесува на ставки кои директно го задолжуваат или одобруваат капиталот, во кој случај одложениот данок се евидентира исто така во капиталот. Одложените даночни средства се признаваат во обем во кој постои веројатност за искористување на времените разлики наспроти идната расположлива оданочива добивка. Со состојба на 31 декември 2021 и 2020 година, Друштвото нема евидентирано одложени даночни средства или обврски, бидејќи не постојат временски разлики на овие датуми.

2.16 Надомести за користи на вработените

Придонеси за пензиско осигурување

Друштвото има пензиски планови согласно домашната регулатива за социјално осигурување според која плаќа придонеси за пензиско осигурување на своите вработени. Придонесите, врз основа на платите, се плаќаат во првиот и вториот пензиски столб кои се одговорни за исплата на пензиите. Не постојат дополнителни обврски во врска со овие пензиски планови.

Краткорочни користи за вработените

Краткорочните користи за вработените се мерат на недисконтирана основа и се признаваат кога соодветната услуга ќе се добие. Друштвото признава обврска и расход за износот кој што се очекува да биде исплатен како краткорочен бонус во пари или како удел во добивката и доколку Друштвото има сегашна правна или изведена обврска да врши такви исплати како резултат на услуги дадени во минатиот период и доколку обврската може да се процени веродостојно.

Долгорочни користи на вработените

Друштвото врши исплата на јубилејни награди за секои десет години непрекинат стаж во претпријатието во износ од една просечна републичка нето плата. Понатаму, Друштвото, согласно соодветните домашни законски одредби, исплаќа на вработените посебна минимална сума при пензионирањето (отпремнина) во износ еднаков на двомесечна просечна плата. Друштвото има извршено резервирање за пресметан посебен минимален износ за пензионирање на вработените на датумот на Извештајот за финансиската состојба.

Белешки кон финансиските извештаи (продолжува)
Сметководствени политики (продолжува)

2.17 Данок на додадена вредност

Приходите, трошоците и средствата се признаваат намалени за износот на данокот на додадена вредност, освен:

- Кога данокот на додадена вредност од набавка на средства или услуги не е надоместив од даночната власт, во кој случај данокот на додадена вредност се признава како дел од трошоците за стекнување на средството или како дел од трошокот каде што е соодветно; и
- Побарувања и обврски кои се искажани со вклучен износ на данокот на додадена вредност.

Нето износот на данокот на додадена вредност кој се надоместува од, или се плаќа на даночните органи се вклучува како дел од побарувањата или обврските во Извештајот за финансиската состојба.

2.18 Резервирања

Резервирање се признава кога Друштвото има тековна обврска како резултат на настан од минатото и постои веројатност дека ќе биде потребен одлив на средства кои вклучуваат економски користи за подмирување на обврската, а воедно ќе биде направена веродостојна проценка на износот на обврската. Резервирањата се проверуваат на секој датум на извештајот за финансиската состојба и се корегираат со цел да се рефлектира најдобрата тековна проценка. Кога ефектот на временската вредност на парите е материјален, износот на резервирањето претставува сегашна вредност на трошоците кои се очекува да се појават за подмирување на обврската. Резервирања не се признаваат за идни загуби од работење.

2.19 Признавање на приходите и расходите

Приходите се состојат од приходи од извршени услуги и се прикажани во Белешка 16. Приходите се мерат според објективната вредност на примениот надомест, односно надоместот што треба да се прими за обезбедените услуги, нето од данокот на додадена вредност и евентуално одобрените продажни попусти.

Приходите се признаваат кога износот на приходот може веродостојно да се измери, постои веројатност за прилив на идни економски користи поврзани со трансакцијата, настанатите трошоци или трошоците кои ќе настанат можат веродостојно да се измерат и кога критериумите за признавање на секоја поделна категорија на приходи се задоволени. Приходите се признаваат како што следи:

Приход од обезбедување на услуги

Приходот од обезбедување на услуги се евидентира според степенот на завршување кога истиот може со сигурност да биде измерен. Степенот на завршување се одредува врз основа на проверка на извршената работа.

Признавањето и пресметувањето на приходите од Еуроконтрол вклучени во приходи од прелети во Белешка 16 се врши врз основа на податоци и извештаи на Еуроконтрол. Република Северна Македонија е земја членка на Еуроконтрол, која како и другите 38 членки ја ратификувале Мултилатералната спогодба за надоместоци од прелети како и ЕУ регулативата 1794/2006, за заедничка шема за наплата на услугите на воздухопловната навигација, според која Еуроконтрол ги пресметува и наплатува услугите од авиокомпаниите.

Белешки кон финансиските извештаи (продолжува)
Сметководствени политики (продолжува)

Признавање на приходи и расходи (продолжува)

Приход од наемнини

Приходот од наемнини, намален за евентуано признаените дисконти, се евидентира во периодот на настанување во согласност со договорот.

Финансиски приходи и трошоци

Финансиските приходи се признаваат на временска основа која го одразува ефективниот принос на средствата.

Финансиските трошоци се состојат од трошоци за камата на обврските по позајмици и трошоци за камата на задоцнети плаќања. Трошоците за позајмици се признаваат во добивки или загуби со користење на методот на ефективна камата.

Расходи од деловното работење

Расходите од деловното работење се признаваат во моментот на искористувањето на услугите односно во периодот на нивното настанување.

2.20 Неизвесни обврски и неизвесни средства

Не се евидентирани неизвесни обврски во финансиските извештаи. Тие се објавуваат доколку постои веројатност за одлив на средства кои вклучуваат економски користи. Исто така, не се евидентирани неизвесни средства во посебните финансиски извештаи, туку тие се објавуваат кога постои веројатност за прилив на економски користи.

Износот на неизвесна загуба се евидентира како резервирања доколку е веројатно дека идните настани ќе потврдат постоење на обврска на датумот на извештајот за финансиската состојба и кога може да се направи разумна проценка на износот на загубата.

2.21 Трансакции со поврзани субјекти

Поврзани субјекти се оние каде едниот субјект го контролира другиот субјект или има значајно влијание во донесувањето на финансиските и деловните одлуки на другиот субјект. Друштвото нема поврзани субјекти поради што трансакции со поврзани субјекти не се објавени во овие финансиски извештаи.

2.22 Известување по сегменти

Деловен сегмент претставува група на средства и деловни активности за обезбедување на производи и услуги, кои се подложни на ризици различни од оние кај други деловни сегменти. Географскиот сегмент пак обезбедува производи и услуги во рамки на одредено економско опкружување подложно на ризици различни од оние кај другите географски сегменти. Друштвото извршува една оперативна активност - дава услуги на воздухопловна навигација на територијата на Република Северна Македонија поради што Друштвото во финансиските извештаи не обелоденува информации поврзани со одделни оперативни сегменти и географски региони.

2.23 Настани по датумот на известување

Настаните по датумот на известување кои обезбедуваат дополнителни информации во врска со состојбата на Друштвото на денот на Извештајот за финансиска состојба (настани за кои може да се врши корегирање) се рефлектирани во финансиските извештаи. Настаните по датумот на известување за кои не може да се врши корегирање се прикажуваат во белешките во случај кога се материјално значајни.

Белешки кон финансиските извештаи (продолжува)
Управување со финансиски ризици (продолжува)

3 Управување со финансиски ризици

3.1 Фактори на финансиски ризици

Деловните активности на Друштвото се изложени на различни финансиски ризици, вклучувајќи кредитен ризик, како и ризици поврзани со ефектите од промените во девизните курсеви и каматните стапки. Управувањето со ризици на Друштвото се фокусира на непредвидливоста на пазарите и се стреми кон минимизирање на потенцијалните негативни ефекти врз успешноста на деловното работење на Друштвото.

Управувањето со ризици на Друштвото го врши Управниот Одбор врз основа на претходно одобрени писмени политики и процедури кои го опфаќаат целокупното управување со ризици, како и специфичните подрачја, како што се ризикот од курсни разлики, ризикот од каматни стапки, кредитен ризик, употребата на вложувањата и пласманот на вишокот ликвидни средства.

3.2 Пазарни ризици

Валутен ризик

Друштвото има деловни активности со надворешни деловни партнери, и е изложено на валутен ризик кој се јавува од изложеноста кон различни валути, посебно во однос на Еврото. Друштвото не користи инструменти за обезбедување од валутен ризик. Раководството на Друштвото е одговорно за одржување на соодветна нето позиција за секоја валута поединечно, како и вкупно за сите валути.

Сметководствената вредност на монетарните средства и обврски на Друштвото деноминирани во валути е како што следи:

Во илјади Денари	2021	
	ЕУР	УСД
Средства		
Побарувања од купувачи	169,416	-
Парични средства и еквиваленти	424,959	3
	594,375	3
Обврски		
Позајмици и камати	162,712	-
Обврски кон добавувачи	4,572	7
	167,284	7
		2020
	ЕУР	УСД
Средства		
Побарувања од купувачи	142,071	-
Парични средства и еквиваленти	347,831	3
	489,902	3
Обврски		
Позајмици и камати	180,441	-
Обврски кон добавувачи	-	12
	180,441	12

Белешки кон финансиските извештаи (продолжува)
Управување со финансиски ризици (продолжува)

Пазарни ризици (продолжува)

Анализата на сензитивноста ги вклучува единствено монетарните ставки деноминирани во ЕУР на крајот на годината како валута на која Друштвото има значајна изложеност, при што се врши корекција на нивната вредност при промена на курсот на Денарот во однос на ЕУР за 1%. Негативен износ погоре означува намалување на добивката или останатиот капитал, кој што се јавува во случај ако Денарот ја зголеми својата вредност во однос на ЕУР за 1%. При намалување на вредноста на Денарот во однос на ЕУР за 1%, ефектот врз добивката или останатиот капитал е еднаков, но со обратен предзнак, како што е прикажано во табелата подолу (во илјади денари).

Анализа на сензитивноста на странски валути

Во илјади Денари		Нето износ		2021
ЕУР	1%	427,091	4,271	(4,271)
Добивка/ (загуба)		427,091	4,271	(4,271)
		Нето износ		2020
ЕУР	1%	309,461	3,095	(3,095)
Добивка/ (загуба)		309,461	3,095	(3,095)

Ризик од каматни стапки врз готовинските текови и објективната вредност

Ризик од каматни стапки претставува ризик дека објективната вредност или идните парични текови на финансиските инструменти ќе имаат промени поради промени во вредноста на пазарните каматни стапки. Друштвото е изложено на ризици поради промени на пазарните каматни стапки најмногу поради долгорочните обврски на Друштвото по основ на долг со променливи каматни стапки. Раководството на Друштвото е во најголема мера одговорно за дневно следење на состојбата на ризикот од нето каматни стапки и одредува лимити за намалување на потенцијалот од каматна неусогласеност.

Следната табела ја прикажува изложеноста на Друштвото на ризици од промена на каматни стапки:

	Во илјади Денари	
	2021	2020
Финансиски средства		
<i>Некаматносни:</i>		
Побарувања од купувачи и останати побарувања	483	3,070
Парични средства и еквиваленти	442,704	360,765
<i>Каматносни (со фиксна каматна стапка):</i>		
Побарувања од купувачи	133,407	102,504
Вкупно	576,594	466,339
Финансиски обврски		
<i>Некаматносни:</i>		
Обврски кон добавувачи и останати обврски	73,186	11,444
<i>Каматносни (со променлива каматна стапка):</i>		
Позајмици и камати	162,712	180,441
Вкупно	235,898	191,885

Белешки кон финансиските извештаи (продолжува)
Управување со финансиски ризици (продолжува)

Пазарни ризици (продолжува)

Анализа на сензитивноста на каматните стапки

31 декември 2021	Нето износ	2%	-2%
	000 МКД	000 МКД	000 МКД
Со променлива каматна стапка	(162,712)	(3,254)	3,254
31 декември 2020	Нето износ	2%	-2%
	000 МКД	000 МКД	000 МКД
Со променлива каматна стапка	(180,441)	(3,609)	3,609

Позитивниот односно негативниот износ означува зголемување/намалување на добивката или останатиот капитал, кој што се јавува во случај доколку каматните стапки би биле повисоки/пониски за 2 п.п.

3.3 Кредитен ризик

Кредитниот ризик претставува загуба која би била признаена на датумот на известување доколку договорната страна не ја изврши својата обврска во целост согласно одредбите од договорот. Друштвото има политики кои го ограничуваат износот на кредитната изложеност на неговите клиенти.

Максималната изложеност на Друштвото на ризик од кредитирање е претставена со евидентираните износ на секое финансиско средство во извештајот за финансиска состојба, како што следи:

	2021	2020
	000 МКД	000 МКД
Класи на финансиски средства – евидентирана вредност		
Побарувања од купувачи и останати побарувања	133,890	105,574
Парични средства и еквиваленти	442,704	360,765
	576,594	466,339

Кредитниот ризик за паричните средства и еквиваленти е материјално незначаен затоа што средствата се депонирани во реномирани банки со висок кредитен рејтинг.

Старосната структура и квалитетот на побарувањата од купувачи и останатите побарувања е обелоденета во Белешка 9.

Белешки кон финансиските извештаи (продолжува)
Управување со финансиски ризици (продолжува)

3.4 Ризик од ликвидност

Претпазливо управување со ризик од ликвидност имплицира одржување на доволно парични средства и ликвидни хартии од вредност, потоа расположливост на извори на средства преку соодветно обезбедување на кредити и можност за навремена наплата на износите на побарувањата од купувачи во рамките на договорените услови. Како резултат на динамичниот карактер на дејноста на Друштвото, Раководството настојува да обезбеди флексибилни извори на средства преку расположливи кредитни линии. Табелите во продолжение ја прикажуваат преостанатата договорена доспеаност на финансиските обврски на Друштвото. Табелите се подготвени врз основа на недисконтираните готовински текови на финансиските обврски.

31 декември 2021				Во илјади Денари	
	До 1 година	1-2 години	2-5 години	Над 5 години	Вкупно
Позајмици и камати	35,192	34,807	92,713	-	162,712
Обврски кон добавувачи и вработени	73,186	-	-	-	73,186
	108,378	34,807	92,713	-	235,898

31 декември 2020				Во илјади Денари	
	До 1 година	1-2 години	2-5 години	Над 5 години	Вкупно
Позајмици и камати	31,666	31,666	94,998	22,111	180,441
Обврски кон добавувачи и вработени	11,444	-	-	-	11,444
	43,110	31,666	94,998	22,111	191,885

3.5 Ризик при управување со капитал

Целите на Друштвото при управување со капиталот се овозможување на Друштвото да продолжи со понатамошна континуирана работа со цел да обезбеди приход за акционерите и бенефиции за други заинтересирани лица, како и да одржи оптимална структура на капиталот со цел намалување на трошокот на капиталот.

Со цел да ја одржи или прилагоди структурата на својот капитал, Друштвото може да изврши корекција на износот на дивиденди исплатени на акционерите, да врати капитал на акционерите, да издаде нови акции или да продаде средства.

Показател на задолженост

Структурата на изворите на финансирање на Друштвото се состои од обврски, кои ги вклучуваат позајмиците со камата, пари и парични еквиваленти и главнина, која се состои од уплатен капитал, резерви и нераспределена добивка.

Раководството ја анализира структурата на изворите на финансирање на годишна основа како однос на нето обврските по позајмици во однос на вкупниот капитал. Нето обврските по позајмици се пресметани како вкупни обврски по позајмици намалени за износот на паричните средства и паричните еквиваленти.

Белешки кон финансиските извештаи (продолжува)
Управување со финансиски ризици (продолжува)

Ризик при управување со капитал (продолжува)

Показателот на задолженоста е прикажан како што следи:

	2021	2020
Позајмици и камати	162,712	180,441
Парични средства и еквиваленти	(442,704)	(360,765)
Нето (средства) / обврски	(279,992)	(180,324)
Капитал	897,119	859,666
	-	-

3.6 Утврдување на објективната вредност

Објективна вредност претставува вредност за која едно средство може да биде заменето или некоја обврска подмирена под нормални комерцијални услови. Објективната вредност се одредува врз основа на претпоставка на раководството, зависно од видот на средството или обврската.

3.6.1 Финансиски инструменти евидентирани по објективна вредност

Финансиските средства измерени според објективната вредност во извештајот за финансиска состојба се прикажуваат во согласност со хиерархијата на објективната вредност која ги групира финансиските средства и обврски во три нивоа кои се базираат на значајноста на влезните податоци користени при мерењето на објективната вредност на финансиските средства. Хиерархијата според објективната вредност е одредена како што следи:

- Ниво 1: котираны цени (некорегирани) на активните пазари за идентични средства или обврски;
- Ниво 2: останати влезни податоци, покрај котираните цени, вклучени во Ниво 1 кои се достапни за набљудување за средството или обврската, или директно (т.е. како цени) или индиректно (т.е. изведени од цени); и
- Ниво 3: влезни податоци за средството или обврската кои не се базираат на податоци достапни за набљудување од пазарот.

Друштвото нема финансиски средства и обврски презентирани по објективна вредност кои се класифицирани во било која категорија погоре на датумот на известување.

3.6.2 Објективна вредност на финансиски средства кои не се презентирани по објективна вредност во извештајот за финансиска состојба

Објективните вредности на оние финансиски средства и обврски кои во Извештајот за финансиска состојба не се евидентирани според објективна вредност се прикажани во табелата подолу (во илјади денари):

	Евидентирана вредност 2021	Евидентирана вредност 2020	Објективна вредност 2021	Објективна вредност 2020
Средства				
Побарувања од купувачи	133,890	105,574	133,890	105,574
Парични средства и еквиваленти	442,704	360,765	442,704	360,765
Вкупни средства	576,594	466,339	576,594	466,339
Обврски				
Позајмици и камати	162,712	180,441	162,712	180,441
Обврски кон добавувачи и останати обврски	73,186	11,444	73,186	11,444
Вкупни обврски	235,898	191,885	235,898	191,885

Белешки кон финансиските извештаи (продолжува)
Управување со финансиски ризици (продолжува)

Утврдување на објективната вредност (продолжува)
Објективна вредност на финансиски средства кои не се презентирани по објективна вредност во извештајот за финансиска состојба (продолжува)

Кредити и побарувања

Кредитите и побарувањата се евидентираат по амортизирана набавна вредност намалена за резервирање поради обезвреднување. Нивната објективна вредност соодветствува на евидентираната вредност поради нивното краткорочно доспевање.

Парични средства

Објективната вредност на монетарните средства што вклучуваат парични средства и еквиваленти се смета дека е приближна на нивната сметководствена вредност поради тоа што се со доспеаност помала од 3 месеци.

Обврски спрема добавувачи и обврски по позајмици

Сметководствената вредност на обврските спрема добавувачите соодветствува на нивната објективна вредност поради нивното краткорочно доспевање. Сметководствената вредност на обврските по позајмици соодветствува на нивната објективна вредност поради прилагодувањата на каматните стапки кон пазарните стапки за слични инструменти.

4 **Значајни сметководствени проценки**

При примената на сметководствените политики на Друштвото, опишани во Белешка 2 кон овие финансиски извештаи, од Раководството на Друштвото се бара да врши проценки и прави претпоставки за евидентираните износи на средствата и обврските кои не се јасно воочливи од нивните извори на евидентирање. Проценките и придружните претпоставки се засноваат на минати искуства и други фактори, за кои се смета дека се релевантни. При тоа, фактичките резултати може да отстапуваат од таквите проценки.

Проценките и главните претпоставки се проверуваат тековно. Ревидираните сметководствени проценки се признаваат во периодот во кој истите се ревидирани доколку таквото ревидирање влијае само за или во тој период, како и за идни периоди, доколку ревидирањата влијаат за тековниот и идните периоди.

Несигурност во проценките

Обезвреднување кај нефинансиски средства

Загуби од обезвреднување се признаваат во износ за кој евидентираната вредност на средството или единицата што генерира готовина го надминува надоместливиот износ. При утврдување на надоместливиот износ, Раководството ги проценува очекуваните цени, готовинските текови од секоја единица што генерира готовина и утврдува соодветна каматна стапка при пресметка на сегашната вредност на тие готовински текови.

Обезвреднување кај финансиски средства

Обезвреднување на побарувања од купувачи и останати побарувања

Друштвото пресметува обезвреднување за побарувања од купувачи и останати побарувања врз основа на проценка на загуби кои резултираат од неможноста купувачите да ги подмират своите обврски. При проценка на соодветноста на загубата поради обезвреднување за побарувањата од купувачи и останатите побарувања, проценката се темели врз доспевањето на салдото на сметката за побарувања и минатото искуство на отписи, кредитоспособноста на клиентите и промените во условите за плаќање за клиентите. Ова подразбира правење претпоставки за идните однесувања на клиентите, како и за идните приливи на парични средства. Доколку финансиските услови на клиентите се влошат, реалните отписи на тековно постоечките побарувања може да бидат повисоки од очекуваното, и може да го надминат нивото на загубите поради оштетување кои се досега признати.

Употребен век на средствата што се амортизираат

Раководството врши проверка на употребниот век на средствата што се амортизираат на 31 декември 2021 година. Раководството проценува дека утврдениот употребен век на средствата ја претставува очекуваната употребливост (корисност) на средствата. Евидентираните вредности на овие средства се анализирани во Белешка 5 и 6. Фактичките резултати, сепак, може да се разликуваат поради технолошката застареност.

Залихи

Залихи се евидентираат по пониската помеѓу набавната вредност (цена на чинење) и нето реализационата вредност. При проценката на нето реализационата вредност Раководството ги зема предвид објективните докази / податоци кои се на располагање во периодот кога се правени проценките.

Белешки кон финансиските извештаи (продолжува)
Со состојба на и за годината што завршува на 31 декември 2021
(Сите износи се изразени во илјади Денари, освен доколку не е поинаку наведено)

5 Недвижности и опрема

	Градежни објекти	Возила и опрема	Инвестиции во тек	Вкупно
Набавна вредност				
На 01 јануари 2020 година	210,655	666,385	262,323	1,139,363
Набавки во текот на годината	-	19,510	32,899	52,409
Активирање (пренос од инвестиции во основни средства)	-	33,926	(33,926)	-
Активирање (пренос од инвестиции во залихи)	-	-	(6,311)	(6,311)
Активирање (пренос од инвестиции во директни трошоци)	-	-	(1,572)	(1,572)
Активирање (пренос од инвестиции во гаранции)	-	-	(3,158)	(3,158)
Продажби во текот на годината	-	(5,962)	-	(5,962)
Отписи и расходувања на средства	-	(10,441)	-	(10,441)
На 31 декември 2020/ 01 јануари 2021	210,655	703,418	250,255	1,164,328
Набавки во текот на годината	-	1,179	15,734	16,913
На 31 декември 2021	210,655	704,597	265,989	1,181,241
Акумулирана депрецијација				
На 01 јануари 2020 година	64,614	541,958	-	606,572
Депрецијација за годината	6,440	27,515	-	33,955
Продажби во текот на годината	-	(5,962)	-	(5,962)
Отписи и расходувања на средства	-	(10,260)	-	(10,260)
На 31 декември 2020/ 01 јануари 2021	71,054	553,251	-	624,305
Депрецијација за годината	5,830	28,412	-	34,242
На 31 декември 2021	76,884	581,663	-	658,547
Сегашна сметководствена вредност				
На 01 јануари 2020	146,041	124,427	262,323	532,791
На 31 декември 2020	139,601	150,167	250,255	540,023
На 31 декември 2021	133,771	122,934	265,989	522,694

Донации

Во текот на 2012 година, Друштвото има добиено донација во навигациска опрема за аеродромите во Скопје и Охрид од ТАВ ТЕПЕ АКФЕН АД во државна сопственост во износ од 22,047 илјади Денари. Со состојба на 31 декември 2021 година, средствата имаат нето евидентирана вредност од 8,456 илјади Денари (2020: 9,809 илјади денари) (Белешка 13).

Во текот на 2020 година, Друштвото има добиено донација во опрема за активирање на радар на аеродромот во Охрид од ИНДРА Системас С.А, Шпанија во износ од 1,978 илјади денари. Со состојба на 31 декември 2021 година, средствата имаат нето евидентирана вредност од 1,493 илјади Денари (2020: 1,881 илјади денари).

Инвестиции во тек

Со состојба на 31 декември 2021 и 2020 година, инвестициите во тек се однесуваат на:

	2021	2020
АТМ опрема	126,517	123,310
Градежен објект	65,522	65,519
Метео опрема	46,552	34,245
Систем за паркирање	18,530	18,485
Земјиште	6,722	6,722
Оптички кабли	1,974	1,974
Електрични кабли	172	-
	265,989	250,255

Белешки кон финансиските извештаи (продолжува)
Со состојба на и за годината што завршува на 31 декември 2021
(Сите износи се изразени во илјади Денари, освен доколку не е поинаку наведено)

Недвижности и опрема (продолжува)

Залог врз недвижностите и опремата

Со состојба на 31 декември 2021 и 2020 година Друштвото нема заложено недвижности и опрема како гаранција за позајмените средства од финансиските институции.

Сопственички статус на градежните и инфраструктурните објекти на Друштвото

Друштвото е во процес на легализација и регистрација на градежните и инфраструктурните објекти кои се во негово владение. Дополнително, со состојба на 31 декември 2021 година, Друштвото користи градежен објект за административни цели кој, поради тоа што нема извршено технички преглед и не е обезбедено одобрение за употреба на објектот, до датумот на издавањето на овие финансиски извештаи, не е ставен во употреба. Истиот, со состојба на 31 декември 2021 година е вклучен во инвестиции во тек во вкупен износ од 65,522 илјади денари (31 декември 2020: 65,519 илјади денари).

6 Нематеријални средства

Лиценци

Набавна вредност	
На 01 јануари 2020 година	33,308
Набавки во текот на 2020	8,574
На 31 декември 2020/ 01 јануари 2021	41,882
Промени во текот на 2021	-
На 31 декември 2021	41,882
Акумулирана депрецијација	
На 01 јануари 2020 година	31,526
Депрецијација за годината	1,199
На 31 декември 2020/ 01 јануари 2021	32,725
Депрецијација за годината	1,600
На 31 декември 2021	34,325
Сегашна сметководствена вредност	
На 01 јануари 2020	1,782
На 31 декември 2020	9,157
На 31 декември 2021	7,557

Белешки кон финансиските извештаи (продолжува)
Со состојба на и за годината што завршува на 31 декември 2021
(Сите износи се изразени во илјади Денари, освен доколку не е поинаку наведено)

7 Финансиски инструменти по категории

Евидентираниите вредности на финансиските средства и обврски на Друштвото признаени на датумот на известувањето за објавените периоди можат исто така да бидат категоризирани на следниов начин:

	2021	2020
Финансиски средства		
<i>По амортизиран трошок</i>		
Побарувања од купувачи и вработени, нето	133,890	105,574
Парични средства и еквиваленти	442,704	360,765
	576,594	466,339
Финансиски обврски		
<i>Останати обврски (по амортизиран трошок)</i>		
Позајмици и камати	162,712	180,441
Обврски кон добавувачи и вработени	73,186	11,444
	235,898	191,885

8 Залихи

	2021	2020
Резервни делови	12,579	12,345
Материјали	471	793
Ситен инвентар во употреба	28	264
Залиха на авто гуми	8	8
	13,086	13,410

9 Побарувања од купувачи и останати побарувања

	2021	2020
Купувачи		
Во странство	169,416	142,071
Во земјата	302	303
	169,718	142,374
Исправка на вредноста на побарувања од купувачите	(35,828)	(36,800)
	133,890	105,574
Останати побарувања		
Однапред платени трошоци	4,903	10,928
Побарување за данок на додадена вредност	4,159	7,184
Побарувања за дадени гаранции	1,309	3,158
Побарување за персонален данок	1,123	1,123
Побарувања по аванси	149	108
Побарување од вработените	132	175
	11,775	22,676
	145,665	128,250

Белешки кон финансиските извештаи (продолжува)
Со состојба на и за годината што завршува на 31 декември 2021
(Сите износи се изразени во илјади Денари, освен доколку не е поинаку наведено)

Побарувања од купувачи и останати побарувања (продолжува)

Старосната структура на побарувањата од купувачите е како што следи:

31 декември 2021 година	Домашни	Странски	Вкупно
Недоспеани	242	68,618	68,860
Доспеани неоштетени			
До 30 дена	7	56,232	56,239
Од 1 – 3 месеци	13	13,051	13,064
Од 3 – 6 месеци	20	1,412	1,432
Од 6 - 12 месеци	20	604	624
Над 1 година	-	29,499	29,499
	302	169,416	169,718
Намалено за резервирање поради оштетување	-	(35,828)	(35,828)
	302	133,588	133,890

31 декември 2020 година	Домашни	Странски	Вкупно
Недоспеани	-	71,632	71,632
Доспеани неоштетени			
До 30 дена	7	26,993	27,000
Од 1 – 3 месеци	13	12,571	12,584
Од 3 – 6 месеци	20	1,461	1,481
Од 6 - 12 месеци	39	818	857
Над 1 година	224	28,596	28,820
	303	142,071	142,374
Намалено за резервирање поради оштетување	-	(36,800)	(36,800)
	303	105,271	105,574

Побарувањата од купувачи во странство во најголем дел се однесуваат на побарувања од Еуроконтрол. Согласно воспоставениот протокол за соработка, фактурирањето за реализацијата се врши на месечно ниво во наредниот месец од месецот кога е реализирана услугата. Наплатата на побарувањата се врши во месецот кој следи после месецот во кој е издадена фактура.

Промените во сметката на резервирање поради оштетување е како што следи:

	2021	2020
На 1 јануари	36,800	40,267
Дополнително резервирање поради оштетување (Бел.20)	1,757	6,751
Отпишани претходно целосно резервирани побарувања	(2,729)	(10,218)
На 31 декември	35,828	36,800

Во текот на 2021 година, Друштвото изврши отпис на побарувања, непосредно на товар на тековните расходи во износ од 100 илјади денари (Белешка 20) (2020: 714 илјади денари).

Белешки кон финансиските извештаи (продолжува)
Со состојба на и за годината што завршува на 31 декември 2021
(Сите износи се изразени во илјади Денари, освен доколку не е поинаку наведено)

10 Парични средства и еквиваленти

	2021	2020
Девизна сметка	417,090	295,674
Денарска сметка	11,898	5,756
Останати парични средства-мастер картички	5,838	7,154
Девизна благајна	35	715
Денарска благајна	6	21
	434,867	309,320
Ограничени парични средства	7,837	51,445
	442,704	360,765

Ограничените парични средства, кои со состојба на 31 декември 2021 година изнесуваат 7,837 илјади денари (2020: 7,837 илјади денари) се однесуваат на парични средства префрлени на посебна сметка согласно договорот со ЕБРД за долгорочната позајмица (Белешка 12). Согласно известување добиено од ЕБРД на 27 мај 2020 година, Друштвото доби овластување да го намали минималниот износ на ограничени парични средства и на 15 јуни 2020 година да располага со минимален износ од 1,300,000 евра на таа сметка. Дополнително, ЕБРД согласно известувањето одобри отплатата на следните 8 транши во период од 15 јуни 2020 година до 15 јуни 2022 година, да се врши од сметката на која се чуваат ограничените парични средства.

За цели на подготовка на извештајот за парични текови, ограничените парични средства не се класифицираат како парични средства и еквиваленти.

11 Капитал

Акционерски капитал

Со состојба на 31 декември 2021 и 2020 година, акционерскиот капитал на Друштвото изнесува 1,552,034 илјади денари (2020: 1,552,034 илјади Денари) и истиот е поделен на 1,552,034 акции, чија номинална вредност изнесува 1,000 Денари. Друштвото е во целосна сопственост на Владата на Република Северна Македонија.

Во текот на 2020 година, Друштвото изврши зголемување на основната главнина во износ од 287,982 илјади денари, со распределба од акумулираната добивка од 2017, 2018 и 2020 година. Врз таа основа Друштвото издаде 287,982 обични акции со номинална вредност од 1,000 Денари.

Резерви

	Задолжителни резерви	Резерви за инвестициски активности	Вкупно
01 Јануари 2020	10,118	-	10,118
Распоред на добивки во резерви	16,597	27,355	43,952
31 декември 2020	26,715	27,355	54,070
01 јануари 2021	26,715	27,355	54,070
Намалување на резерви за покривање на акумулирани загуби	(26,715)	(27,355)	(54,070)
31 декември 2021	-	-	-

Во текот на 2021 година, согласно решението на сопственикот - Владата на Република Северна Македонија, Друштвото изврши покривање на дел од акумулираните загуби, во износ од 54,070 илјади денари, со средствата од задолжителните и резервите за инвестиции.

Белешки кон финансиските извештаи (продолжува)
Со состојба на и за годината што завршува на 31 декември 2021
(Сите износи се изразени во илјади Денари, освен доколку не е поинаку наведено)

12 Позајмици

	2021	2020
Долгорочни позајмици со камата од странски финансиски институции		
Долгорочна позајмица од ЕБРД	162,327	180,441
Намалено за тековна доспеаност	(34,807)	(31,666)
Долгорочен дел на долгорочните позајмици	127,520	148,775
Обврски по камата	385	-
Тековна доспеаност на долгорочните позајмици	34,807	31,666
Краткорочни позајмици и тековна доспеаност	35,192	31,666
	162,712	180,441

На 24 септември 2013 година Друштвото потпиша договор со ЕБРД бр.44067 за долгорочна позајмица во вкупен износ од 11,150,000 евра и каматна стапка од ЕУРИБОР01+3.75% со рок на враќање од 12 години од датата на склучување на договорот. Согласно договорот, Друштвото е должно да отвори посебна сметка - ДСРА на која како гаранција ќе чува ограничени парични средства (види исто Бел.10).

На 10 јануари 2014 година потпишан е Анекс бр.1 кон договорот за промена на износот на ограничените парични средства на ДСРА сметката и други клаузули поврзани со работење на Друштвото. На 13 декември 2016 година потпишан е Анекс бр.2 кон договорот за промена на износот на ограничените парични средства на ДСРА сметката, периодот на отплата и други клаузули поврзани со работење на Друштвото. На 27 февруари 2021 година потпишан е Анекс бр.3 кон договорот за промена на периодот на отплата и промена на вредност на една од дефинираните ковенанти.

Во текот на 2020 година, поради КОВИД-19 пандемијата, со писмо за поддршка, Друштвото побара од ЕБРД намалување на минималниот износ кој треба да биде чуван на оваа ДСРА сметка. Согласно известување добиено од ЕБРД на 27 мај 2020 година, Друштвото доби овластување да го намали минималниот износ на ограничени парични средства и на 15 јуни 2020 година да располага со минимален износ од 1,300,000 евра на таа сметка. Дополнително, ЕБРД согласно известувањето одобри отплатата на следните 8 транши во период од 15 јуни 2020 година до 15 јуни 2022 година, да се врши од сметката на која се чуваат ограничените парични средства.

Поради извршените промени, согласно погоре наведените анекси кон Договорот, во однос на периодите на отплата и динамиката на искористување на средствата од долгорочната позајмица, Друштвото не располага со ажуриран амортизационен план кон Договорот, и отплатата на позајмицата ја врши согласно известувања (фактури) од ЕБРД. Согласно ова, тековната доспеаност е прикажана врз основа на проценка користејќи ја динамиката на досегашните плаќања.

Со состојба на 31 декември 2021 година Друштвото има на располагање парични средства на посебната сметка во вкупен износ од 7,837 илјади денари (2020: 51,445 илјади денари) (Белешка 10).

13 Разграничени донации

	2021	2020
Опрема	10,287	11,842
	10,287	11,842

Со состојба на 31 декември 2021 година, разграничените донации во износ од 10,287 илјади денари се состојат од донација на опрема добиена во текот на 2012 година од ТАВ ТЕПЕ АКФЕН АД во државна сопственост со нето вредност од 8,456 илјади денари (2020: 9,961 илјади денари) и донација на опрема добиена во текот на 2020 година од ИНДРА Шпанија при активација на радар за потребите на Друштвото со нето вредност од 1,493 илјади денари (2020: 1,881 илјади денари) (Белешка 5).

Белешки кон финансиските извештаи (продолжува)
Со состојба на и за годината што завршува на 31 декември 2021
(Сите износи се изразени во илјади Денари, освен доколку не е поинаку наведено)

Разграничени донации (продолжува)

Промената на сметката на разграничените донации е како што следи:

	2021	2020
На 01 јануари	11,842	11,316
Амортизација на материјални средства примени преку донации (Б.17)	(1,761)	(1,452)
Зголемување	206	1,978
На 31 декември	10,287	11,842

14 Резервации

Резервации за надомести на вработени

Со состојба на 31 декември 2021 година Друштвото има евидентирано резервирање за пресметан износ за пензионирање и јубилејни награди на вработените во износ од 6,278 илјади денари (2020: 6,085 илјади денари).

Промената на сметката резервации за надомести на вработени за разгледуваниот период е како што следи:

	2021	2020
На 1 јануари	6,085	5,581
Резервација за надомести на вработени (Белешка 19)	531	613
Ослободување на резервирани надомести на вработени	(338)	(109)
На 31 декември	6,278	6,085

15 Обврски кон добавувачи и останати обврски

	2021	2020
Обврски кон добавувачи		
Обврски кон добавувачи во земјата	12,943	10,912
Обврски кон добавувачи во странство	4,579	12
	17,522	10,924
Останати обврски		
Обврски кон вработени за нето плата, даноци и придонеси	55,664	520
Останати обврски	5	8
	55,669	528
	73,191	11,452

Во текот на 2021 година, согласно одлуката на раководството на Друштвото, пресметана е и признаена обврска, во износ од 54,871 илјади денари, за исплата на задржаниот дел од бруто платите по основ на месечни намалувања на истите за периодот април-август 2020 година. Признавањето на оваа обврска е извршено врз основа на проценката на раководството во однос на подобрената финансиска состојба и резултатот од работењето на Друштвото за 2021 година. Исплатата на оваа обврска е извршена последователно во почетокот на 2022 година.

16 Приходи од продажба

	2021	2020
Приходи од прелети	712,165	411,942
Приходи од слетување, контрола на летање и осветлување	100,550	61,286
Приходи од останати услуги	9,926	9,870
	822,641	483,098

Белешки кон финансиските извештаи (продолжува)
 Со состојба на и за годината што завршува на 31 декември 2021
 (Сите износи се изразени во илјади Денари, освен доколку не е поинаку наведено)

17 Останати оперативни приходи

	2021	2020
Приходи од донација (Белешка 13)	1,761	1,452
Приходи од минати години признаени во тековниот период	1,627	1,050
Приходи од субвенции	1,503	-
Приходи од закупнини	698	299
Надомест на штета од осигурителни друштва	270	12
Останати приходи	243	14
	6,102	2,827

18 Трошоци за материјали и одржување

	2021	2020
Водови и колокација	13,123	11,411
Електрична енергија и трошоци за греење	12,795	9,929
Услуги за одржување и заштита	10,323	11,445
Трошоци за телекомуникации и транспорт	4,210	4,527
Материјали	3,043	2,972
Трошоци за бензин	1,589	1,779
Ситен инвентар	407	470
Комунални услуги	306	272
	45,796	42,805

19 Трошоци за вработените

	2021	2020
Нето плати	405,408	430,365
Придонеси и даноци од плати	235,005	249,218
Други лични примања на вработените	9,734	3,814
Резервација за надомести на вработени (Белешка 14)	531	613
	650,678	684,010

20 Останати деловни расходи

	2021	2020
Лиценца на Агенција за Цивилно Воздухопловство	10,489	10,742
Премии за осигурување	11,899	9,821
Трошоци за интелектуални услуги	5,650	6,191
Консултански услуги и авторски хонорари	3,134	2,355
Дневници и патни трошоци	2,688	3,389
Трошоци за семинари и други советувања	2,493	20,607
Исправка на вредност на побарувања од купувачи (Бел.9)	1,757	6,751
Трошоци за гаранција	1,849	532
Трошоци за репрезентација	1,640	1,469
Чланарини за здруженија	1,557	1,589
Лекарски прегледи на вработени	1,282	335
Банкарски провизии	810	852
Трошоци по судска пресуда	103	26
Отпис на побарувања од купувачи (Бел.9)	100	714
Трошоци за кирија	65	119
Донации во земјата	-	2,104
Неотпишана вредност на расходувани основни средства (Бел. 5)	-	181
Останати трошоци	4,321	4,190
	49,837	71,967

Белешки кон финансиските извештаи (продолжува)
Со состојба на и за годината што завршува на 31 декември 2021
(Сите износи се изразени во илјади Денари, освен доколку не е поинаку наведено)

21 Финансиски приходи и расходи

	2021	2020
Приходи		
Приходи од камати	1,083	955
Позитивни курсни разлики	390	514
	<u>1,473</u>	<u>1,469</u>
Расходи		
Негативни курсни разлики	(1,727)	(703)
Расходи по камати	(8,883)	(11,052)
	<u>(10,610)</u>	<u>(11,755)</u>
Нето финансиски (расходи)	(9,137)	(10,286)

22 Данок на добивка

Усогласувањето на данокот од добивка искажан во Извештајот за сеопфатна добивка за годините што завршија на 31 декември 2021 и 2020 е како што следи:

	2021	2020
Добивка пред оданочување	37,453	(358,297)
Непризнаени расходи за даночни цели за тековната година	10,758	12,999
Даночна основа	48,211	(345,298)
Намалување на даночна основа	(48,211)	-
Даночна основа по намалување	-	(345,298)
Даночна стапка	10%	10%
Данок на добивка за годината	-	-
Намалување на пресметан данок на добивка	-	-
Данок на добивка по стапка од 10% (2020: 10%)	-	-
Ефективната стапка на данок на добивка	-	-

23 Трансакции со поврзани страни

За потребите на овие финансиски извештаи не се идентификувани поврзани страни со кои Друштвото има трансакции во нормалниот тек од деловното работење.

Трансакции со клучниот раководен кадар

Вкупните надомести на клучниот раководен кадар на Друштвото, се како што следува:

	Побарувања	Обврски	Приходи	Расходи
2021				
Клучен раководен кадар				
Надомести за Клучен раководен кадар	-	-	-	9,036
	<u>-</u>	<u>-</u>	<u>-</u>	<u>9,036</u>
2020				
Клучен раководен кадар				
Надомести за Клучен раководен кадар	-	32	-	6,797
	<u>-</u>	<u>32</u>	<u>-</u>	<u>6,797</u>

24 Неизвесни средства и обврски

Гаранции

Со состојба на 31 декември 2021 и 2020 година, Друштвото нема превземени обврски за издадени гаранции.

Судски спорови

Со состојба на 31 декември 2021 година покренати се неколку судски постапки против Друштвото по основ на работни спорови во вкупен износ од 15,232 илјади Денари (2020: 176 илјади денари). Не се антиципирани материјално значајни обврски кои би произлегле од овие судски постапки бидејќи професионалните правни совети покажуваат дека нема веројатност за појава на значителни загуби.

Белешки кон финансиските извештаи (продолжува)
Со состојба на и за годината што завршува на 31 декември 2021
(Сите износи се изразени во илјади Денари, освен доколку не е поинаку наведено)

Неизвесни и превземени обврски (продолжува)

Даночни обврски

Финансиските извештаи и сметководствената евиденција на Друштвото подлежат на даночна контрола од страна на даночните власти во периодот од 5 години по поднесувањето на даночниот извештај за финансиската година и можат да произлезат дополнителни даноци и трошоци, пред се поради различното толкување на даночната регулатива од страна на даночните власти. Даночните книги и евиденцијата на Друштвото за 2021 година не се ревидирани од страна на даночните власти, поради што евидентираните даночни обврски во овие финансиски извештаи не може да се сметаат за конечни. Дополнителните даноци и евентуалните санкции кои би можеле да произлезат доколку биде извршена таква даночна инспекција не може да се утврдат со разумна сигурност.

Финансиски договорни обврски

Согласно Договорот за долгорочна позајмица бр. 44067 склучен на 24 септември 2013 година, помеѓу ЕБРД и Друштвото, Друштвото е обврзано за времетраење на позајмицата да одржува одредено ниво на следните финансиски коефициенти, како што следи:

- а. Степен на сервисирање на долгот – минимум 1.15;
- б. Коефициент (вкупен долг во однос на капитал) – максимум до 1.5;
- в. Степен на сооднос на тековни средства и тековни обврски – минимум 1.3.

Остварените коефициенти се како што следи:

Коефициент	2021	2020
а. Степен на сервисирање на долгот	10.11	9.23
б. Коефициент (вкупен долг во однос на капитал)	0.18	0.21
в. Степен на сооднос на тековни средства и тековни обврски	8.46	45.43

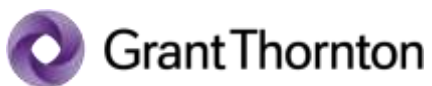
При пресметката на коефициентот за степен на сервисирање на долгот е вклучено и салдото на средствата на ДСРА сметката, согласно одобрувањето дадено од ЕБРД за користење на овие средства при отплатата на траншите од долгорочната позајмица. Во случај на не-вклучување на овие средства коефициентот за степен на сервисирање на долгот би изнесувал 9.93.

25 Настани по датумот на известување

После датумот на известување, 31 декември 2021 година, до денот на одобрувањето на овие финансиски извештаи, нема настани кои би предизвикале корекција на финансиските извештаи, ниту пак настани кои се материјално значајни за објавување во овие финансиски извештаи.

ПРИЛОГ 1 ЗАВРШНА СМЕТКА

ПРИЛОГ 2 ГОДИШЕН ИЗВЕШТАЈ

© 2022 Грант Торнтон ДОО. Сите права се задржани..

'Grant Thornton' се однесува на брендот под кој фирмите членки на Grant Thornton обезбедуваат услуги на уверување, даночни и консултантски услуги на своите клиенти и/или се однесува на една или повеќе фирми членки во смисла на соодветниот контекст. Grant Thornton International Ltd (GTIL) и фирмите членки не се во партнерство на светско ниво. GTIL и секоја фирма членка на GTIL претставува посебен правен субјект. Услугите се обезбедуваат од страна на самите фирми членки. GTIL не обезбедува услуги на клиентите. GTIL и нејзините фирми членки не се агенти на, и не се обврзани едни кон други и не се одговорни за дејствијата или пропустите на други фирми членки.